

THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP TĂNG MỨC ĐỘ HỨNG THÚ HỌC TẬP CÁC MÔN LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ CHO SINH VIÊN

Nguyễn Thị Minh Hương

Trường Đại học Bách Khoa - Đại học quốc gia TP. Hồ Chí Minh

Email: ntmhuong@hcmut.edu.vn

Tóm tắt: Đầu thế kỷ XXI, trong xu thế toàn cầu hóa, hoạt động đổi mới giảng dạy các môn lý luận chính trị cho sinh viên (SV) đã đạt được những hiệu quả nhất định. Tuy nhiên, theo kết quả khảo sát gần đây hơn 50% SV hứng thú học tập các môn này vẫn chỉ đạt mức trung bình, vì vậy bài viết phân tích thực trạng và đưa ra giải pháp tăng mức độ hứng thú học tập các môn lý luận chính trị cho sinh viên.

Từ khóa: Hứng thú học tập, lý luận chính trị, giảng viên và sinh viên.

Nhận bài: 29/07/2022; Phản biện: 04/08/2022; Duyệt đăng: 06/08/2022

1. Đặt vấn đề

Hứng thú học tập là thái độ nhận thức đặc biệt của người học đối với hoạt động học tập nhằm mang lại ý nghĩa thiết thực và hiệu quả nhất định trong quá trình học tập. Hứng thú học tập các môn lý luận chính trị là sự nghiêm túc, tự giác, chuyên cần, say mê và yêu thích hoạt động học tập của sinh viên (SV) đối với các môn học này.

Theo cuộc khảo sát vào tháng 7/2022, của tác giả bài viết, với 360 SV năm 2 và năm 3 của Trường Đại học Bách Khoa - Đại học quốc gia TP. Hồ Chí Minh về mức độ hứng thú học tập các môn lý luận chính trị, cho thấy 46,1% ít hứng thú và 14,7% không hứng thú, mà nguyên nhân chính được 78,4% SV lựa chọn là do các môn học này khó hiểu, nặng lý thuyết không có thực hành và rất "khô khan". Dựa vào Bảng điểm kết quả học tập các môn Lý luận chính trị của của 1.268 SV Đại học Quốc gia, TP. Hồ Chí Minh, năm học 2020 - 2021 cho thấy phần trăm SV đạt điểm dưới trung bình khoảng 10%; trung bình khoảng 33%; khá khoảng 39%; 17% giỏi và 6% xuất sắc.

Biểu hiện SV không hứng thú trong học tập các môn lý luận chính trị như không nhận thức được mục tiêu môn học; không nghiêm túc tuân thủ quy định môn học; không chuẩn bị cho bài học; thụ động trong các hoạt động của lớp học; thờ ơ với nội dung, yêu cầu của môn học; làm những việc riêng trong giờ học; dựa dẫm vào các bạn khác trong hoạt động bài tập nhóm và viết tiểu luận; không trung thực trong các bài kiểm tra và thi.

Nguyên nhân thiếu hứng thú trong học tập không xuất phát từ một phía SV, mà còn từ phía giảng viên (hạn chế về nghiệp vụ sư phạm; về các kiến thức kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội, không cập nhật được thường xuyên các vấn đề thời sự, ít biết về kiến thức chuyên ngành của SV; không thành thạo công nghệ thông tin và ngoại ngữ; thiếu thời gian đầu tư cho công tác giảng dạy; khó khăn về kinh tế; thiếu các mối quan

hệ với doanh nghiệp và không đủ sức khỏe làm việc); từ hoàn cảnh xã hội, quản lý giáo dục và cơ sở vật chất (toàn cầu hóa quá nhanh; dịch bệnh Covid-19 và những biến động chính trị - xã hội phức tạp; lý thuyết mâu thuẫn với thực tiễn; thiếu các nhà quản lý giáo dục chuyên nghiệp, lớp học quá đông; thiếu các nguồn học liệu và thiết bị phục vụ cho học tập chất lượng; không có phòng học chức năng với những phương tiện hỗ trợ bằng công nghệ tiên tiến, hiện đại cho môn học; hoạt động ngoại khóa rất ít hoặc là không có).

Với thực trạng như vậy, nội dung bài viết đưa ra những giải pháp cơ bản (chủ yếu trên phương diện giảng viên) để tạo hứng thú học tập các môn lý luận chính trị cho sinh viên.

2. Các giải pháp tăng cường hứng thú học tập các môn lý luận chính trị cho sinh viên

Giải pháp thứ nhất, nâng cao nhận thức cho SV về mục tiêu, giá trị và cơ sở pháp lý của các môn học lý luận chính trị.

Giới thiệu rõ ràng cho SV biết cách học và thực hành theo Đề cương các môn lý luận chính trị để họ nhận thức rõ được mục tiêu, nội dung, phương pháp của môn học; tin tưởng vào kiến thức nền tảng của các môn học đối với sự phát triển tương lai ngành nghề của bản thân; hài lòng với chương trình đào tạo mà mình đang theo học, chủ động sắp xếp giờ học của bản thân.

Giảng viên cần giúp cho SV hiểu mối liên hệ thống nhất hữu cơ giữa chính trị và chuyên môn trong một con người thông qua tấm gương của các lãnh tụ thiên tài như C. Mác, Ph. Ăngghen hay qua lời dạy của lãnh tụ như Chủ tịch Hồ Chí Minh từng căn dặn: "Chính trị là linh hồn, chuyên môn là cái xác. Có chuyên môn mà không có chính trị thì chỉ còn cái xác không hồn. Phải có chính trị trước rồi có chuyên môn".

Giới thiệu cơ sở pháp lý các môn học lý luận chính trị cho SV thông qua Luật Giáo dục Đại học, Luật số

08/2013/QH13, điều 5 quy định mục tiêu của giáo dục đại học, trong đó có yêu cầu “Đào tạo người học có phẩm chất chính trị, đạo đức”; thông qua Quyết định số 4890/QĐ-BGDĐT ngày 23 tháng 12 năm 2019 của Bộ trưởng Bộ Giáo dục và Đào tạo phê duyệt chương trình, giáo trình sử dụng chung các môn lý luận chính trị; thông qua bộ giáo trình mới 05 môn học lý luận chính trị (Triết học Mác - Lênin; Kinh tế - chính trị học Mác - Lênin và Chủ nghĩa xã hội khoa học; Tư tưởng của Hồ Chí Minh và Lịch sử của Đảng Cộng sản Việt Nam) dành cho SV đại học khối không chuyên với quy định thời lượng giảng dạy là 11 tín chỉ, tăng 01 tín chỉ so với khung chương trình trước đó.

Giải pháp thứ hai, phân tích cho SV hiểu những đặc trưng cơ bản trong tri thức của các môn lý luận chính trị.

Tri thức của các môn lý luận chính trị có tính khái quát hóa, trừu tượng hóa, hệ thống hóa rất cao, vì chúng đưa ra những quy luật vận động và phát triển chung nhất của thế giới và quy luật khách quan của cách mạng Việt Nam, vì vậy, yêu cầu SV phải động não nhiều hơn để tăng khả năng lập luận các vấn đề thuộc về nhận thức lý tính, rèn luyện tư duy khoa học, liên kết hệ thống tri thức thành một “màng lưới” các nấc thang liên hệ qua lại biện chứng với nhau. Đồng thời, tính thống nhất giữa lý luận với thực tiễn là cơ sở xuất phát của các quá trình nhận thức, định hướng và điều tiết hoạt động của SV trong hiện tại và tương lai, chấp nhận thực tiễn luôn vận động, phát triển, nên mâu thuẫn giữa lý luận với thực tiễn trong thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam phải được SV nhận thức là tất yếu khách quan.

Giải pháp thứ ba, xây dựng phương pháp giảng dạy theo mong muốn học tập trải nghiệm thực hành, lấy người học làm trung tâm của sinh viên.

Theo khảo sát của Barnes và Nobles cho thấy 51% SV cho rằng họ học tập tốt nhất thông qua trải nghiệm thực hành, 38% SV học bằng nghiên cứu tài liệu, và chỉ có 12% SV chọn học bằng phương pháp nghe giảng. Các phương pháp đào tạo hiệu quả nhất được các SV đề xuất như: thảo luận trên lớp, học tập thông qua hoạt động, mô phỏng thực nghiệm (Barnes và Nobles, 2018). Vì vậy, không nên nghĩ các môn lý luận chính trị không có thực hành, mà thực chất việc thực hành chúng sẽ được thực hiện thông qua làm các bài tập thuộc kiến thức cơ bản; thảo luận phân kiến thức vận dụng; viết tiểu luận phân kiến thức tự chọn và tham gia học ngoại khóa, viết bài thu hoạch với các chuyên đề có tính chất thời sự.

Cũng theo cuộc khảo sát của tác giả với 360 sinh viên, thì 47,8% SV muốn được học theo phương pháp giảng dạy tích cực và 35,8% SV muốn học thông qua trò chơi. Để đáp ứng mong muốn này, giảng viên chú trọng nguyên tắc dạy học lấy người học làm trung tâm, sử dụng linh hoạt nhiều phương pháp giảng dạy, trong đó xác định được phương pháp nào là trọng tâm cho một nội dung kiến thức nhất định.

Tham khảo nghiên cứu của Noora Hamdan và Patrick McKnight đã cho thấy phương pháp tiếp cận kiến thức theo mô hình lớp học đảo ngược (Flipped Classroom) có thể được xem là một cách để kích hoạt việc học hiệu quả, tạo ra được môi trường học tập cho phép việc tiếp thu kiến thức ở người học hứng thú hơn, sâu sắc hơn như mong muốn của các nhà giáo dục. Với phương pháp này, giảng viên cần rèn luyện kỹ năng kết hợp các dạy học tích cực như phương pháp trò chơi, phương pháp nêu vấn đề, phương pháp bể cá, phương pháp đóng vai, đóng kịch, dạy học tương tác, diễn giảng tích cực, tăng cường hình thức vấn đáp, đàm thoại, thảo luận, thuyết trình trong giờ học, xây dựng trò chơi phù hợp với kiến thức môn học, trung bình trong 3 tiết giảng, nên có 1 game trò chơi học tập khoảng 20 phút, từ đó sẽ kích thích SV học hiểu, tránh được tư tưởng học vẹt, học tủ và chán học.

Giải pháp thứ tư, giảng viên đứng lớp bảo đảm tác phong sư phạm, thực hành dân chủ trong giảng dạy, thấu hiểu, hỗ trợ, tôn trọng và khơi dậy năng lực tự học, tự sáng tạo của sinh viên.

Giảng viên xây dựng nguồn học liệu khoa học cho các môn lý luận chính trị và tìm phương thức giúp SV sử dụng chúng có hiệu quả như tài liệu học tập; bài giảng trực tuyến; tài liệu tham khảo, các bài tập nhóm và bài tập cá nhân.

Hiện nay, trước việc bùng nổ thông tin, nhiều luồng, nhiều hướng khác nhau, thậm chí đối lập nhau, mà SV lại rất thích mạng xã hội, vì vậy giảng viên cần thường xuyên cập nhật thông tin mới về các vấn đề cấp thiết của xã hội, từ đó định hướng đúng những vấn đề lý luận, chính trị, kinh tế, văn hóa, xã hội quốc tế và trong nước, rèn luyện lập trường chính trị vững vàng và thái độ kiên định lý tưởng cách mạng cho sinh viên.

Giảng dạy cho SV khoa nào, giảng viên phải ham mê tìm hiểu thêm một số tri thức chung, thành tựu khoa học chuyên ngành của khoa đó để lồng ghép vào bài giảng, ví dụ dạy phần “Vật chất và ý thức” trên quan điểm triết học Mác - Lênin cho SV khoa học tự nhiên và kỹ thuật, thì có thể lồng ghép kiến thức triết học trong vật lý, triết học trong toán học, triết học trong sinh học, triết học trong di truyền học vào bài giảng. Có như vậy, mới giúp người học dễ dàng vận dụng tri thức đã học vào giải quyết những vấn đề nảy sinh từ hoạt động nhận thức và thực tiễn của chuyên ngành, đồng thời khả năng thuyết phục và tính thực tiễn của các môn lý luận chính trị càng được nâng cao.

SV rất muốn được tôn trọng, được quan tâm và tin tưởng, nên trong quá trình giao tiếp sư phạm, giảng viên cần chú ý: ăn mặc chỉnh chu, lịch sự, lời giảng chính xác, rõ ràng, gợi cảm; tốc độ và cường độ lời giảng phải phù hợp với đối tượng; SV có trình độ khác nhau sẽ đặt những câu hỏi khác nhau; chú tâm nhớ và thuộc tên của càng nhiều SV trong lớp học càng tốt, đặc biệt những SV

chưa chuyên cần và hay làm việc riêng, mất trật tự trong lớp học. Dành thời gian quan tâm đến đời sống, tâm tư, nguyện vọng của SV, đặc biệt những SV có hoàn cảnh khó khăn, giúp đỡ, động viên kịp thời để các bạn SV ấy không bỏ học.

Đầu tư đúng mức cho hoạt động ngoại khóa như tham quan bảo tàng, di tích lịch sử, nghe chuyên đề, xem phim tài liệu. Một môn học nên đảm bảo tổ chức cho SV ít nhất một hoạt động ngoại khóa, khi thay đổi môi trường học tập, mối quan hệ của SV với quá trình tiếp thu tri thức, với giảng viên và bạn bè sẽ tăng mức độ hứng thú với môn học.

Tổ chức nhóm và thông qua Nhóm trưởng để quản lý hoạt động giảng dạy hiệu quả, nhất là khi lớp đông.

Nghiêm túc, cẩn trọng, khách quan, trung thực trong đánh giá điểm số môn học.

Giải pháp thứ năm, xem xét lại các yếu tố phát sinh từ hoàn cảnh xã hội, quản lý giáo dục và cơ sở vật chất cho phù hợp việc giảng dạy các môn lý luận chính trị.

Ban lãnh đạo Nhà trường, Ban chủ nhiệm Khoa, các cán bộ giảng viên của Trường phối hợp cùng nhau nỗ lực nâng cao sự hứng thú trong học tập của SV và chất lượng đào tạo, thiết lập môi trường học tập tri thức, linh hoạt với nhiều nguồn tài nguyên và hoạt động được tạo ra trên trang Elearning như Book, File, Page, URL, Interactive video, Quiz, Assignment, Forum, Feedback, cho phép SV chủ động học tập theo không gian và thời gian phù hợp với mỗi cá nhân, đồng thời sẵn sàng tương tác khi cần giúp đỡ; tìm nhiều nguồn đầu tư khác nhau để xây dựng tạo nên một không gian học tập năng động, sáng tạo, tích hợp (không gian học tập chung, không gian giao lưu học tập học nhóm, không gian nghỉ ngơi); lớp học cần thoáng mát, yên tĩnh, có đầy đủ các trang thiết bị hiện đại để phục vụ nhu cầu giảng dạy và học tập; đầu tư nguồn kinh phí nhất định để xây dựng thư viện, tài liệu học tập và hoạt động ngoại khóa cho SV; xây dựng thời khóa biểu học phù hợp, quy chế giảng dạy

khoa học, nội quy tương thích với SV; tăng cường những đợt bồi dưỡng kiến thức nghiệp vụ sư phạm, những đợt tập huấn, những buổi chuyên đề, báo cáo thời sự, cho giảng viên giảng dạy các môn lý luận chính trị.

3. Kết luận

Xây dựng hứng thú học tập các môn lý luận chính trị cho SV không chỉ là một quá trình phức tạp, mà còn là một nghệ thuật, nó đòi hỏi sự nỗ lực của người dạy, người học và toàn thể xã hội. Giảng viên phải không ngừng nghiên cứu nâng cao kiến thức chuyên môn và lý luận dạy học, hoàn thiện nhân cách, trở thành tấm gương sáng cho SV noi theo. Những người tham gia vào công tác giáo dục cũng phải có đức, tài, năng lực và tâm huyết đổi mới giáo dục đại học, SV không ngừng rèn luyện năng lực tự học, học tập tự giác và say mê. Khi kết hợp đồng bộ hứng thú giảng dạy, quản lý giáo dục và học tập, thì những nhầm chán, khô khan trong các tiết học những môn lý luận chính trị của SV sẽ được đẩy lùi. □

Tài liệu tham khảo

- [1]. Hồ Chí Minh (2000), *Toàn tập*, tập 9, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội.
- [2]. Barnes & Noble College (2018). *Insights Gen Z Research Report*. Truy cập tại: <https://partnerships.bncollege.com/2018/03/barnes-noble-college-insights-gen-z-research-report-featured-inforbes/>
- [3]. Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam, *Luật Giáo dục Đại học*, Luật số 08/2013/QH13. Truy cập tại: <https://luatvietnam.vn/giao-duc/luat-giao-duc-dai-hoc-2012-71740-d1.html>
- [4]. Noora Hamdan, Patrick McKnight (2013). *A Review of Flipped Learning*. Truy cập tại: https://www.researchgate.net/publication/338804273_Review_of_Flipped_Learning
- [5]. Nguyễn Thị Minh Hương, (2022) Kết quả 360 bản khảo sát *Mức độ hứng thú học tập các môn Lý luận chính trị* của sinh viên Trường Đại học Bách Khoa - ĐHQG TP. Hồ Chí Minh.

Current situation and solutions to increase students' interest in studying political theory subjects

Nguyen Thi Minh Huong
 HCMC University of Technology
 Email: ntmhuong@hcmut.edu.vn

Abstract: At the beginning of the 21st century, in the trend of globalization, innovation activities in teaching political theory subjects to the students have achieved certain effectiveness. However, according to recent survey results, more than 50% of the students' interest in studying these subjects still only achieve average levels. The article analyzes the current situation and offers solutions to increase the level of the students' interest in learning political theory.

Keywords: Interest in learning, political theory, lecturers and students.